

Bavinck en Woltjer in zoo hooge mate kenmerkte, zijn tot rust gekomen, er bestaat echter nog een andere wijze, om de differentieering der wetenschappen te compenseeren en dit is de herleiding van complicatie en veruiterlijking van ieder vak op de oorspronkelijk kennende subjectiviteit. Deze is een encyclopaedische eisch, en daarin, dat ieder op zijn terrein die terugvoering zichtbaar maakt, wordt hij zich z'n gemeenschappelijke basis met den ander bewust. Tegelijk ook wordt daarmee de samenhang van den *zakelijken* arbeid met het *persoonlijke* der subjectiviteit openbaar en komt dit laatste tot z'n recht.

Dames en Heeren Studenten

Het terrein waarop wij gaan arbeiden is een stuk van het geweldige historische leven der *menschheid*. Algemeene taalwetenschap brengt ons ook in zooverre ons zelf nader bij en verre van de constructies eener exacte, mathematische denkwijze. Evenwel is de concreetheid van het oorspronkelijke taalbewustzijn, die we introspectief benaderen, a.h.w. *binnenzijde* van een zaak, die ook een *buitenzijde* vertoont, welke ons de historische ervaring doet kennen. Zoo komt het, dat op de descriptie der phaenomenen van het taalbewustzijn een aanvulling wordt gegeven door de historische ervaring en zelfs vangen we bij voorkeur daarmee aan. Het is een eisch der situatie onzer kennende subjectiviteit, dat we beginnen bij de ervaring en in aansluiting daaraan het a priori, ook in subjectieven zin, terugvinden. Wat de mij opgedragen vakken betreft komt dit hierop neer, dat het terrein der postklassieke philologie onze ervaringsbasis zal vormen, die voor de beide wijsgeerige vakken, waarin ik U hoop in te leiden, onmisbaar is. De eerste eisch, die ik mij veroorloof U te stellen, is feitenkennis. Bij dezen grondslag behoeft de vrees voor onbegrijpelijkheid van mijn vakken U niet te kwellen. Mijn aandacht zal er in het bijzonder op gericht zijn, in samensprekingen, die geheel